

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampandonis@gmail.com

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Είναι οι ιδιωτικοποιήσεις η λύση;

Η κυβέρνηση του Mike Baird επανεξέλεγκε άνετα στις πολιτειακές εκλογές που έγιναν το Σάββατο στη Νέα Νότια Ουαλία, παρά το γεγονός ότι η στροφή υπέρ των Εργατικών άγγιξε το 9%. Η νίκη του Συναποισμού Φιλελευθέρων-Εθνικών δίνει «ανάσα» και στον ομοσπονδιακό πρωθυπουργό. Τόνι 'Αμποτ, γιατί σε περίπτωση ήταν θα ήταν πολύ πιθανή και η δική του ανατροπή από την πηγεσία του Φιλελευθερου κόμματος. Βασικό προεκλογικό επιχείρημα ήταν π «εκχώρων» ποσοστού σε ιδιώτες του δικτύου πλεκτρικής ενέργειας προκειμένου ν κυβέρνηση των φιλελευθέρων εθνικών να βρεί χρήματα τα οποία θα τα επενδύσει σε διάφορες υποδομές.

Και εδώ ακριβώς βρίσκεται η διαμάχη μεταξύ μεγάλου πλήθους πολιτών οι οποίοι υποστηρίζουν ότι «ναι μέν αλλά», δηλαδή ναι να γίνονται ιδιωτικοποιήσεις αλλά σε ότι αφορά στρατηγικές επιχειρήσεις όπως ο πλεκτριομός, το νερό, οι συγκοινωνίες, λένε όχι. Η πόλη γνωστή πολιτικός η οποία με σθένος ακολούθησε αυτή την πολιτική ήταν η Θάτσερ, η οποία ιδιωτικοποίησε σχεδόν τα πάντα, από το ρεύμα μέχρι και την γή. Αν και με τον τρόπο αυτό η αληθεία είναι ότι μπαίνουν λεφτά στα ταμεία του κράτους, στην συνέχεια και μετά από ένα χρονικό διάστημα έχει «παρατρηθεί» σε αρκετές περιπτώσεις, ότι ο σκοπός των συγκεκριμένων επιχειρήσεων αλλάζει ρόλο και από κοινωνικός γίνεται καθαρά κερδοσκοπικός. Επίσης εμφανίζονται και υστέρηση σούδων σε βάθος χρόνου. Η μία απλή εξήγηση γι' αυτό το «φαινόμενο» είναι ότι οι ιδιώτης επενδυτής στην αρχή εκμεταλλεύεται την δυναμική αυτών των επιχειρήσεων αλλά στην συνέχεια με τις περικοπές σε πάγια και προσωπικό, (προκειμένου να επιτύχει μεγαλύτερο κέρδος), μειώνει την αξία της και τελικά τον σκοπό για τον οποίο αυτοί οι οργανισμοί έχουν δημιουργηθεί. Σε

μερικές περιπτώσεις βέβαια, μερικά κράτη τα οποία ακολούθησαν αυτή την φιλοσοφία ακολούθησαν τον αντίθετο δρόμο, την εθνικοποίηση.

Η εθνικοποίηση (αγγλικά: nationalisation) ή κρατικοποίηση είναι η διαδικασία ανάληψης από το κράτος της κυριότητας (μονοπωλιακής) διαφόρων μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων στρατηγικού ή εθνικού χαρακτήρα. Αυτό βασίζεται στη λογική της προστασίας των πολιτών από κερδοσκοπίες και της αποδυνάμωσης ιδιωτικών συμφερόντων, της ανάγκης διάθεσης μεγάλων κεφαλαίων για τη λειτουργία αυτών των επιχειρήσεων. Η εθνικοποίηση των μέσων παραγωγής, μερικές φορές συγχέεται με την κοινωνικοποίηση. Τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που προσφέρουν αυτές οι επιχειρήσεις θεωρούνται δημόσια ή συλλογικά ή κοινωνικά αγαθά-υπηρεσίες (πλεκτρισμός, μεταφορές, ύδρευση κτλ.) Οι διοικήσεις αυτών των επιχειρήσεων ορίζονται από την εκάστοτε κυβέρνηση και η εισοδηματική - τιμολογιακή τους πολιτική καθορίζεται από το κράτος. Σε περίπτωση, όμως, ύπαρξη ελλειμάτων επιχειρησιακής υποδομής αφού οι ιδιώτες επενδυτές δεν μπορούσαν να διαχειριστούν έναν τόσο μεγάλο φορέα. Η φήμη των αγγλικών σιδηροδρόμων είχε για πάντα καταστραφεί.

Και όμως υπάρχουν αρετές περιπτώσεις που οι ιδιωτικοποιήσεις απέτυχαν. Ας δούμε μερικές από αυτές και μάλιστα όχι σε χώρες όπως η Βενεζουέλα ή η Αργεντινή αλλά σε χώρες με βαθιές τις ρίζες του φιλελευθερισμού. Ας πάμε στην Αγγλία. Το 2008 ο βρετανός πρωθυπουργός δέχτηκε βέλη πανταχόθεν, μετά την απόφασή του να πάρει την παραπαίουσα τράπεζα Northern Rock υπό τις φτερούγες του κράτους, προχωρώντας στην πρώτη βρετανική εθνικοποίηση από τη δεκαετία του '70.

Η Northern Rock δανείστηκε περί τα 25 δισ. λίρες από τη Τράπεζα της Αγγλίας, από τη στιγμή που η παγκόσμια πιστωτική κρίση κατέστρεψε

τα χρηματοδοτικά της κανάλια, προκαλώντας την πρώτη -κυριολεκτικά κινηματογραφική- μαζική έξοδο καταθετών από μια τράπεζα έπειτα από 140 χρόνια.

Η απόφασή του Μπράουν για την εθνικοποίηση -την πρώτη μετά τη μεταφορά της Rolls-Royce σε κρατικά χέρια το 1971, επί διακυβέρνησης των Συντριπτικών- επέσεισε έντονη κριτική από μετόχους και αντιπολίτευση. «Περιορίσαμε τα προβλήματα. Δεν μεταδόθηκαν στην υπόλοιπη οικονομία». «Επρεπε να δούμε όλες τις διαθέσιμες επλογές» σημείωσε, απαντώντας σε ερωτήσεις για το χρόνο που μεσολάβησε μέχρι να ληφθεί η απόφαση, αλλά και για τις ιδιωτικές προσφορές εξαγοράς που απορρίφθηκαν. Η τράπεζα βέβαια δεν ήταν σε θέση να αποπληρώσει το υπέροχο ποσό, κάτι που θα ήθελε πολλά χρόνια για να γίνει. Στο πλαίσιο αυτό η βρετανική κυβέρνηση ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μετατρέψει την επείγουσα βοήθεια σε βοήθεια ανασυγκρότησης, που δίνεται υπό εξαιρετικές συνθήκες.

Όσο αφορά το νερό : στη Βρετανία η τιμή του νερού αυξήθηκε κατά 450% τη στιγμή που τα κέρδη του ιδιώτη αυξήθηκαν κατά 692% και οι μισθοί των υψηλόβαθμων στελεχών του κατά 708%. Την ίδια στιγμή η Βρετανική Ιατρική Ενωση επισήμανε ότι η ιδιωτικοποίηση του νερού είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των κρουσμάτων δυσεντερίας κατά έξι φορές. Άλλη περίπτωση, το 1993 η κυβέρνηση Μπλερ επανεθνικοποίησε τις σιδηροδρομικές υποδομές αφού οι ιδιώτες επενδυτές δεν μπορούσαν να διαχειριστούν έναν τόσο μεγάλο φορέα. Η φήμη των αγγλικών σιδηροδρόμων είχε για πάντα καταστραφεί.

Και ας πάμε σε άλλη περίπτωση ιδιωτικοποίησης. Ενας πολύ γνωριμός μας ο κος Ντάισελμπλουμ. Ο Υπουργός Οικονομικών της Ολλανδίας, Γιέρουν Ντάισελμπλουμ, εθνικοποίησε τον τραπεζικό και ασφαλιστικό όμιλο SNS Reaal, έναντι 3,7 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η Τράπεζα της Ολλανδίας είχε θέσει καταληκτική πημερομνία για την εξεύρεση λύσης, για τη δοκιμάζομενη τράπεζα. Λόγω μη εύρεσης οποιασδήποτε λύσης και προς αποφυγή επέκτασης της κρίσης στον ευρύτερο τραπεζικό τομέα, η κυβέρνηση προχώρησε σε αναγκαστική εθνικοποίηση. Ο όμιλος αντιμετώπιζε πρόβλημα στο χαρτοφυλάκιο ιδιοκτοσιών. Η τράπεζα θεωρείται πιέταρη μεγαλύτερη της Ολλανδίας και άκρως βασική για το

τραπεζικό σύστημα, οπότε ήταν δύσκολο να αφεθεί να πωχεύσει.

Και ας έρθουμε και προς το νότιο ημισφαίριο.

Στην Αργεντινή όταν η Suez αγόρασε το δίκτυο ύδρευσης, οι τιμές διπλασιάστηκαν. Η εταιρία αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα έπειτα από κινητοποίησης, με τους πολίτες να αρνούνται να πληρώσουν τους λογαριασμούς.

Στην Αυστραλία, στο Σίδνεϊ, το νερό βρέθηκε μολυσμένο με μεγάλες ποσότητες παρασίτων giardia και κρυπτοσποριδίων λίγο μετά την αγορά του δικτύου από τη Suez την ίδια εταιρία που οποία είχε δραστηριοποιηθεί στην Αργεντινή. Εκεί έφυγε εδώ όχι.

Οι σχεδιαστές της Αυστραλιανής «απελευθερωμένης» αγοράς πλεκτρισμού έσπασαν τις καθετοποιημένες κρατικές εταιρίες σε παραγωγή, μεταφορά, διανομή και εμπορία. Στην αρχή της περιόδου της ιδιωτικοποίησης οι τιμές της ενέργειας έπεισαν ελαφρά, επειδή υπήρχε σημαντική παραγωγική εφεδρεία, που θεωρούνταν ως περίσσεια. Λόγω αυτής της περίσσειας οι πάροχοι έσπευσαν να προσφέρουν χαμηλότερες τιμές στους μεγάλους καταναλωτές, αλλά με το πέρασμα του χρόνου οι τιμές ανέβηκαν για όλους. Τα παρόπαν των πελατών αυξήθηκαν κατακόρυφα, από 500 το χρόνο σε πάνω από 50.000. Επενδύσεις δεν ήταν, η λειτουργία ήταν λιγότερο αποτελεσματική, καθώς εγινε διασπάθιση των πόρων, καταλήγοντας σε υψηλότερα κόστη και χειρότερη εξυπηρέτηση.

Και επανερχόμαστε στο αποτέλεσμα των εκλογών. Θα μπορέσουν εδώ οι πολιτικοί να αξιοποιήσουν την κρατική περιουσία προς όφελος των πολιτών; Εδώ είναι που χρειάζεται η διορατική ενός πολιτικού και μακάρι ο κος Mike Baird να την διαθέτει. Διαφορετικά μακροπρόθεσμα την λύση θα πων δώσουν οι επόμενες γενιές...

